

Instruktion
för
Stationskarlspersonal

vid
Sveriges Enskilda Järnvägar
(Stki)

utarbetad av
Svenska Järnvägsföreningen
år 1919.

KARLSHAMN 1921
Aktiebolaget E. G. Johansson's Boktryckeri

Instruktion
för
Stationskarlspersonal

vid
Sveriges Enskilda Järnvägar
(Stki)

utarbetad av
Svenska Järnvägsföreningen
år 1919.

KARLSHAMN 1921
Aktiebolaget E. G. Johanssons Boktryckeri

Denna instruktion skall tilldelas

ban- och trafikavdelningens personal samt
lokomotivpersonal.

INNEHÅLL.

I. Inledning.

	Sid.
§ 1. Instruktionens tillämplighet	5
§ 2. Kännedom om reglementen m. m.	5

II. Tjänsteställning och tjänste- åligganden i allmänhet.

§ 3. Närmaste förman	5
§ 4. Bestämmelser om tjänstgöringen	6
§ 5. Utrustning	6
§ 6. Vågar och vikter	6
§ 7. Renhållning m. m.	6

III. Trafiktjänstens utförande.

§ 8. Tågs klargörande	7
§ 9. Behandling av gods	7
§ 10. Godsvagnars belastning	7
§ 11. Ledning och arbetsfördelning	8
§ 12. Allmänna försiktighetsmått	8
§ 13. Särskilda försiktighetsmått vid otjänlig vä- derlek	11
§ 14. Särskilda försiktighetsmått, då flera lokö- motiv växla samtidigt	11
§ 15. Särskilda försiktighetsmått till skydd för växlingspersonal	12
§ 16. Växling över vägövergång m. m.	13
§ 17. Användande av tågspår	13
§ 18. Växling för tågbildning och koppling	13
§ 19. Vagnars förstängande m. m.	14
§ 20. Åtgärder vid olyckshändelse och olycks- tillbud	14
§ 21. Huvudsignals ställande till kör	14

IV. Skötsel och tillsyn av anläggningar och materiell.

§ 22. Skötsel och tillsyn av anläggningar	15
§ 23. Tillsyn över vagnar	15
§ 24. Lösa vagnsdelar	16
§ 25. Vård av presenningar	16
Bilaga I	16

1. Inledning.

§ 1.

1. Till stationskarlspersonal räknas i denna instruktion stationskarlsförmän, stationskarlar och växlingspersonal: *Instruktionens tillämplighet.*

2. Med växlingspersonal avses dels sådan stationskarlspersonal, som leder eller biträder vid arbetet med utförandet av växlingsrörelse, dels tjänsteman, som postar vid huvudsignal å station.

3. Bestämmelserna om "Växlingstjänstens utförande" gälla i förekommande fall jämväl för konduktörspersonal, bromsare och personal vid lastplats ävensom för annan personal, som därmed tager befattning.

§ 2.

Stationskarlspersonal skall tilldelas de i bilaga I uppräknade reglementen m. m. och nogga känna innehållet av desamma. *Kännedom om reglementen m. m.*

II. Tjänsteställning och tjänsteåligganden i allmänhet.

§ 3.

Stationskarlspersonals närmaste förman är stationsföreståndaren. Å station, där stationskarlsförmän finnes, utövar jämväl denne befäl över honom underlydande stationskarlar. Å station, där särskild växlingsförmän finnes, står växlingspersonalen även under dennes befäl. *Närmaste förman.*

§ 4.

*Bestämmelser
om tjänstgöring.*

1. Stationskarlspersonals tjänstgöring är ordnad genom av stationsföreståndaren upprättad turlista, som anslås å stationen å därför avsedd plats.

2. Stationskarls- och växlingsförman skall tillse, att honom underlydande personal utför sina arbeten i enlighet med lämnade föreskrifter.

3. Växlingsförman skall vidare tillse, att personalen vid inställelse i tjänstgöring är försedd med nödig utrustning, att bromsskor, handspakar o. d. hjälpmedel finnas till hands i erforderligt antal och att de äro placerade på lämpligt ställe.

§ 5.

Utrustning.

1. Stationskarlspersonal erhåller av stationsföreståndaren för tjänsten behöfliga inventarier och effekter.

2. Uppkommer felaktighet å redskap, skall stationskarlspersonal själv söka avhjälpa densamma, men erfordras sådan lagning, som av personal icke kan verkställas, eller förbrukas någon effekt, skall stationsföreståndaren därom ofördröjligen underrättas.

§ 6.

*Vågar och
vikter.*

Stationskarlspersonal har att aktsamt begagna vid stationen befintliga vågar och vikter samt genast inrapportera å dem uppkomna felaktigheter.

§ 7.

*Renhållning
m. m.*

Då stationskarlspersonal å tjänstgöringstid ej är upptagen av den egentliga trafiktjänsten,

åligger densamma att förrätta annat för järnvägen nyttigt arbete, såsom expeditionsgöromål, renhållning av stationslokaler, stationsplaner, lastkajer och vägar, vård av planteringar, vedhuggning, snöskottning o. d.

III. Trafiktjänstens utförande.

§ 8.

Stationskarlspersonal skall på förhand göra allt vad på densamma ankommer för tågs snabbast möjliga klargörande. *Tågs klargörande.*

§ 9.

1. Gods skall behandlas med omsorg och försiktighet. *Behandling av gods.*

2. Med lastning eller lossning av sådana transportföremål, som det åligger avsändaren att lasta och emottagaren att lossa från vagnarna, får stationskarlspersonal icke taga någon direkt befattning, såvida icke stationsföreståndaren givit order därom.

3. Stationskarlspersonal skall, under det lastning eller lossning av vagnslastgods pågår, ägna uppmärksamhet åt att arbetet verkställs ändamålsenligt, så att järnvägens materiell icke skadas, och genast anmäla om skada uppstår.

§ 10.

Godsvagnar böra, så vitt det är möjligt, lastas till sin fulla bärighet men ej däröver. *Godsvagnarnas belastning.* Noga skall tillses, att ej någon del av vagnens last skjuter utom lastprofilen.

§ 11.

*Ledning och
arbetsfördel-
ning.*

1. Verkställes växling av ett lag, bestående av två eller flera man, skall en av laget leda växlingen, såvida ej växlingsförmän personligen leder densamma. Den, som sålunda leder växlingsrörelserna, benämnes i denna instruktion "växlingsledare".

2. Växlingsledare är i första hand ansvarig för att vid arbetets utförande gällande signal- och säkerhetsföreskrifter, denna instruktion och förmäns anvisning beaktas, att växlingsrörelserna utföras på praktiskt och lämpligt sätt samt att den honom biträdande personalen erhåller nödiga anvisningar.

3. Utföres växling samtidigt inom samma bangårdsområde av olika grupper eller lag, skola gruppernas eller lagens åligganden vara genom särskilda föreskrifter ordnade.

§ 12.

*Allmänna för-
siktighetsmått.*

1. Order eller signal till växlingsrörelse får givas, först då växlingsledare förvissat sig om, att rörelsen kan utföras utan fara. I växlingen deltagande personal måste därför göras uppmärksam på den tillämnade rörelsen, liksom också djurvårdare och andra personer, som kunna befinna sig å vagnarna, skola på förhand vara därom varskodda.

2. Skall växling äga rum genom magasin, utmed kaj eller annat spår, där lastning, lossning eller annat för växlingen hinderligt arbete pågår, skall växlingsledare likaledes i tid varsko därstädes sysselsatta personer om den företående växlingsrörelsen samt tillse, att arbetet avbrytes och att föremål, som äro i vägen, avlägsnas.

3. Vidare skall tillsyn hava ägnats däråt, att bromsarna å de vagnar, som skola flyttas, äro lossade och tjänstbara, att förstängningar borttagits, att utåtgående sidodörrar till person- och godsvagnar äro stängda, att det spår, som skall befaras, är fritt från hinder, växlarna äro rätt lagda och växeltungorna sluta väl samt

att vägövergång, som skall passeras, är, där så föreskrivits, bevakad.

4. När vid växling lokomotiv skjuter vagnar, som ej äro avsedda att skjutas, skola dessa vara sammankopplade såväl med varandra som med lokomotivet.

5. Vagnar, som skola skjutas, skola med nedan nämnt undantag ("dubbelskjuts") vara sammankopplade med varandra. Innan skjutsning utföres, skall växlingsledare hava översett de vagnar, som skola skjutas, eller mot vilka skjuts kan komma att äga rum. Skjutsens styrka skall avpassas efter spårens lutningsförhållanden och den vägsträcka, som skall av de skjutsade vagnarna tillryggaläggas, samt efter vagnarnas antal och tyngd, så att dessa vagnar kunna stoppas på bestämt ställe, utan att hård stöt uppstår mot andra vagnar eller mot stoppbom. S. k. dubbelskjuts, d. v. s. samtidig skjuts av vagnar eller grupper av vagnar, som skola ingå å skilda spår, må äga rum, om den sista vagnen eller den sista gruppen av vagnar är försedd med erforderligt antal bemannade bromsar, och om avståndet mellan de båda vagnarna eller grupperna av vagnar å de olika spåren anses kunna bliva så stort, att rörelsen i fråga kan utan risk verkställas. Den, som härvid skall omlägga växeln mellan de båda spår, å vilka de olika vagnarna eller vagngrupperna skola ingå, får

dock icke göra detta, förrän den främre vagnen eller vagngruppen passerat vederbörande hinderpåle och endast så framt den efterföljande vagngruppen då icke uppnått växelspetsen.

6. Med undantag för bangård, där genom anordnande av växlingsvall särskilda åtgärder för skjutsning å spår i lutning äro vidtagna, skall å spår, som ligger i eller invid stark lutning, skjutsning undvikas.

7. Vagnar av nedannämnda slag få icke skjutas så, att stöt mot annat fordon eller mot stoppbom därigenom kan uppstå och få icke heller utsättas för stöt från annan skjuts, nämligen

personvagnar, däri inbegripna post-, sjuk- och restaurangvagnar,

vagnar, lastade med levande djur, explosiva ämnen, damejeanner eller andra ömtåliga föremål, ävensom mjölk- och styckegodsvagnar,

vagnar, som äro försedda med anslaget: "Växlas försiktigt!" ("Vorsichtig rangieren!" eller "Vorsichtig verschieben!"),

vagnar med särskilt ömtåligt byggnadssätt och vissa specialvagnar såsom justeringsvagnar, brobelastningsvagnar, vagnar med spårränsare, mallvagnar, impregneringsvagnar, ångfinkor, cisternvagnar, kranvagnar och gasvagnar.

8. Vändskivor, skjutbord, spår med lastmallar och vagnvågbryggor få endast med synnerlig försiktighet befaras.

9. För vagnars bringande till stopp skall i möjligaste mån användas handbromsning. Vagnar, som icke hava broms, stoppas med bromssko eller bromsspak, och är det förbjudet att härtill använda vagnsstolpar. Bromssko bör icke utläggas omedelbart framför växlar och korsningar ej heller i kurvor. Bromsspak får icke insättas mellan ekrarna, enär detta är förenat med fara för den bromsande, ej heller läg-

gas under hjulen, enär spaken därigenom förstöres och vagnarna fara illa, utan skall anbringas så, att spaken kan pressas mot hjulringen. Antalet av de vagnar, som samtidigt skola stoppas uteslutande med bromssko eller med bromssko i förening med bromsspak, får icke överstiga *fem* och antalet vagnar, som skola stoppas enbart med bromsspak, får icke överstiga *två*. Saknas bromssko eller bromsspak, eller skjutas samtidigt flera än fem vagnar, skall handbromsning användas med en bemannad broms för varje påbörjat antal av fyra vagnar.

10. Skulle stark stöt uppstå, när fordon växlas in till varandra, får koppling icke äga rum, enär en s. k. bakryck därvid kan inträffa och föranleda kopplets eller dragkrokens bristning.

11. *Då tåg eller vagnar passera en växel, skall noga iakttagas, att växeln icke omläggas, förrän alla fordonen passerat, enär eljest stor skada eller olycka kan inträffa. Av samma skäl skall, om av någon anledning tåg eller vagnar ingå på orätt spår, växeln bibehållas oförändrad, tills alla fordonen passerat.*

§ 13.

Vid stark blåst skall skjutsning i riktning med vinden utföras med stor försiktighet, och må vagnar därvid ej skjutas till spår, som ej är försett med stoppbom eller annan stoppinrättning, med mindre vagnar äro försedda med broms. Efter vagnarnas stoppande skola i detta fall bromsarna väl åtskruvas. Vid dimma, snöyra eller då rälerna äro slippriga, skall skjutsning undvikas.

Särskilda försiktighetsmått vid otjänlig väderlek.

§ 14.

Växlas samtidigt med två eller flera lokomotiv, och äro därvid de olika växlingsområdena icke på betryggande sätt skilda från

Särskilda försiktighetsmått då flera lokomotiv växla samtidigt.

varandra, skola växlingsledarna iakttaga särskild försiktighet. Sålunda må, då vagnar skola insättas på ett spår, vara växling även från motsatt håll äger rum, eller på ett spår, som utmynnar i eller korsar annat spår, vara växling pågår, den eller de vagnar, som från endera hållet först skola insättas å spåret, icke skjutas utan skola de *skjutas*, och skall därvid en man gå före vagnarna utanför spåret. Sedan vagnar insatts på dylikt spår, skola de bromsas eller förstängas, och må enstaka vagn därefter försiktigt skjutas mot de förut insatta, men skall då alltid sammankopplas med dessa.

§ 15.

Särskilda försiktighetsmått till skydd för växlingspersonal.

Växlingspersonal måste till skydd för liv och lem under hela tjänstgöringstiden hava uppmärksamheten riktad på arbetet och vid utförandet av detsamma undvika all oförvägenhet. Särskilt bör personalen undvika,

att gå eller springa över spår omedelbart framför i rörelse varande fordon,

att gå emellan eller intill skenorna i spår, vara fordon äro i rörelse,

att krypa under bufferterna å i gång varande vagn utan att fatta tag i å vagnen anbragt säkerhetshandtag,

att hoppa av eller upp på lokomotiv eller vagn, som är i hastig rörelse,

att sitta, hänga eller stå på buffertar eller koppelinrättningar, då vagn är i rörelse.

Vidare bör växlingskarl iakttaga,

att vid gående i spår i och för koppels påläggande uppmärksamma korsningar, stag och andra hinder,

att, om i rörelse varande fordon skall tillkopplas ett stillastående fordon, därvid företrädesvis använda det igångvarande fordonets koppel,

att om koppling måste ske mellan i rörelse varande fordon, icke gå baklänges i spåret, samt

att av- och tillkoppling av vagn, å vilken spårrensare är uppsatt, av lok med fastskruvad snöplog, av kranvagn och av snöplog av amerikansk modell utföres, endast då fordonen stå stilla.

§ 16.

Vid långvarig växling över vägövergång eller gatukorsning skall växlingen emellanåt avbrytas för vägförarens framsläppande.

Växling över vägövergång m. m.

§ 17.

1. Växlingsrörelse å tågspår eller skjutsning av vagnar å spår, som korsar eller mynnar ut i tågspår, får icke äga rum under de sista 5 minuterna före den tidpunkt, då ankommande tåg, som skall befara tågspåret, väntas, med mindre växlingsledaren därtill erhållit tillstånd av den, som skall inspektera tågvägen. Dylikt tillstånd må givas endast vid behov och på för varje särskild gång gjord framställning. Om så anses behöfligt, må stationsföreståndaren förbjuda sådan växling även för längre tid än 5 minuter före tågets väntade ankomst.

Användande av tågspår.

2. Sedan tågvägsinspektion ägt rum, får utan tågvägsinspektörens medgivande växlingsrörelse icke företagas i tågvägen, ej heller dithörande tågvägsväxlar, skyddsväxlar och spårspärrar omläggas, förrän det tåg, för vilket inspektionen utförts, i sin helhet framgått å den del av tågvägen, som behöver tagas i bruk för växlingsrörelsen.

§ 18.

Beträffande den inbördes ordningen mellan vagnar, som skola medföras i tåg, skall, förutom tjänstgöringsreglementets bestämmelser, iakttagas för godsvagnar i allmänhet, att de

Växling för tågbildning och koppling.

vagnar, som först skola avlämnas, sättas närmast lokomotivet, ävensom att vagnarna i övrigt ordnas så, att minsta möjliga växling blir vid avkopplingsstationen behöfelig, samt för godsvagnar, lastade med explosiva varor eller eldfarliga oljor, härför gällande föreskrifter.

§ 19.

*Vagnars för-
stängande
m. m.*

Vagnar, som under växling avställtts intill varandra å samma spår, skola efter växlingens slut sammankopplas med varandra och med närstående fordon. Vidare skola bromsarna vara åtskruvade eller, om tillräckligt antal bromsar ej finnes, eller spåret ligger i lutning eller så av annan anledning befinnes nödigt, varje grupp av vagnar vara säkert förstängd genom spårspärr, bromsskor, bromsspakar mellan ekrarna eller genom anbringande av säkra hinder å ömse sidor om hjulen.

§ 20.

*Åtgärder vid
olyckshändelse
och
olyckstillbud.*

1. Om vid växling händelse inträffar, varigenom person eller materiell skadas, skall växlingsledaren genast vidtaga erforderliga åtgärder i första rummet för den skadades omhändertagande och i andra rummet för möjliggörande av arbetets fortsättande, varjämte han genast skall underrätta stationsföreståndaren om händelsen.

2. Om vagn urspåret utan att någon synbar skada åsamkats densamma, skall i allt fall anmälan om händelsen göras, enär urspärad vagn icke vidare får användas i trafik, förrän den blivit undersökt av sakkunnig person och förklarad trafikduglig.

§ 21.

*Huvudsignals
ställande till
kör.*

Huvudsignals ställande till kör må ske endast efter stationsföreståndares medgivande antingen

genom muntlig order eller medelst särskilt överenskommen signal.

IV. Skötsel och tillsyn av anläggningar och materiell.

§ 22.

1. Stationskarlspersonal skall efter stationsföreståndares närmare bestämmande utöva den dagliga tillsynen över signalinrättningar, spår och växlar och därvid

Skötsel och tillsyn av anläggningar.

hålla signalinrättningar, växlar och korsningar samt vägövergångar i banans plan inom stationsområdena fria från snö, is och orenlighet,

verkställa erforderlig putsning av signalinrättningarnas lyktor och nödig smörjning av tappar, lager och växlar,

tillse, att rörliga delar gå väl och att grus, sten eller andra föremål ej inkommit mellan växeltunga och stödräl.

2. Felaktigheter, som vid denna tillsyn upptäckas, skall stationskarlspersonal om möjligt själv avhjälpa eller i annat fall göra anmälan därom.

§ 23.

1. Stationskarlspersonal är närmast ansvarig för, att å stationen befintliga vagnar aktamt hanteras. Därför åligger det denna personal att noga överse alla till stationen ankommande såväl person- som godsvagnar och att, om någon vagn befinnes skadad, vare sig skadan synes ny eller gammal, eller om till vagn saknas fasta eller lösa delar, göra anmälan om förhållandet.

Tillsyn över vagnar.

2. Stationskarlspersonal skall tillse, att låsinrättningar och avstängningar för luckor och lämmar äro i brukbart skick och rätt använda.

3. Stationskarlspersonal skall tillse, att å stationen befintliga vagnar alltid äro så förstängda, att de icke kunna komma i drift.

4. Stationskarlspersonal skall tillse, att godsvagn varder efter lossning vederbörligen rengjord, ävensom att godsvagn, som skall lastas, är ren.

§ 24.

*Lösa
vagnsdelar.*

Till godsvagnar hörande lösa delar skola aktsamt handhavas, få icke skiljas från de vagnar de tillhöra, och skola, så vida ej lasten hindrar, vara uppsatta på sina platser.

§ 25.

*Vård av
presenningar.*

Presenningar skola aktsamt hanteras och, om de icke i trafik användas, efter erforderlig torkning ordentligt hopläggas och förvaras, så att de må skyddas för skada. Bliva presenningar längre tid liggande å station, skola de tid efter annan fullständigt utbredas och vädras.

Bilaga I.

Förteckning över de i § 2 åsyftade reglementen m. m.

a) tjänstgöringsreglemente, Förklaringar samt §§ 1—30, 32—36, 42—56, 58, 70—78, 81—82,

b) allmän tjänsteordning,

c) instruktion för stationskarlspersonal,

d) „ „ bromsare,

e) „ „ banvakt, § 10,

f) gällande föreskrifter rörande handhavande och skötsel av stationens växel- och signal-säkerhetsanordningar,

g) bantelefonordning,

h) delar av Järnvägstrafikstadgan samt av Godstransport- och Godsundersökningsföreskrifterna enligt trafikbefälets bestämmande.
